

Зінаїда ОМЕЛЬНИЦЬКА, редактор

ОФОРМЛЕННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ МШП

Нормативні документи:

- Закон від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» (далі – Закон № 996);
- наказ Мінстату від 22.05.96 р. № 145 «Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів» (далі – Наказ № 145);
- наказ Мінстату від 21.06.96 р. № 193 «Про затвердження форм первинних документів з обліку сировини і матеріалів» (далі – Наказ № 193);
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Мінфіну від 10.01.07 р. № 2 (далі – Методрекомендації № 2);
- Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.95 р. № 88 (далі – Положення № 88).

Загальні положення

Малоцінні та швидкозношувані предмети (далі – МШП) є особливим видом запасів (п. 6 П(С)БО 9). Їх основні ознаки: невисока вартість і через швидкий знос – короткий період використання – не довше одного року.

Як МШП можуть виступати:

- різні інструменти і пристосування, спеціальне оснащення;
- господарський інвентар;
- засоби захисту від шкідливого впливу виробничого середовища (спецодяг, спецвзуття);
- тара, яку підприємства використовують для зберігання товарно-матеріальних цінностей на складах, у виробничих цехах, при транспортуванні (п. 6.2 Методрекомендацій № 2).

МШП обліковуються на однойменному рахунку **22** – за умови, що вони використовуються не більше року або нормального операційного циклу, якщо він триває більше року (Інструкція № 291).

На баланс МШП **прибуткують за первісною вартістю** (п. 8 П(С)БО 9). Порядок визначення первісної вартості запасів наведено у п. 9–13 П(С)БО 9.

При передачі в експлуатацію МШП виключаються зі складу активів, а їх вартість списується з балансу на відповідні рахунки витрат. Потім потрібно організувати оперативний кількісний облік МШП за місцями експлуатації і відповідальними

особами протягом строку їх фактичного використання (п. 23 П(С)БО 9, п. 2.22 Методрекомендацій № 2). При цьому аналітичний облік МШП зручно вести за їх видами, однорідними групами тощо виходячи з потреб підприємства. МШП також можуть списуватися з балансу в разі їх псування або недостачі на складі.

Якщо МШП **повертаються з експлуатації на склад** і ще придатні для подальшого використання, то вони знову прибуткуються на рахунок **22** за чистою вартістю реалізації. Чиста вартість реалізації – це очікувана ціна продажу МШП за вирахуванням очікуваних витрат на їх збут (п. 26 П(С)БО 9). При цьому одночасно визнається дохід на цю ж суму (проведення Дт **22** – Кт **719** «Інші доходи від операційної діяльності»).

На дату балансу МШП, що знаходяться на складі, **можуть уцінюватися** до чистої вартості реалізації або дооцінюватися в межах раніше проведеної уцінки згідно з п. 24–28 П(С)БО 9. При цьому в обліку визнаються витрати (проведення Дт **946** «Витрати від знецінення запасів» – Кт **22**) і доходи (проведення Дт **22** – Кт **741** «Інший операційний дохід»).

Для документального оформлення операцій, пов'язаних із рухом МШП, застосовуються типові форми первинних документів, затверджені Наказом № 145. Але для обліку руху МШП можна використовувати як передбачені законодавством типові форми, так і самостійно розроблені. Проте в самостійно розроблених документах повинні бути всі обов'язкові реквізити.

Типові форми для обліку МШП

Зупинимося докладніше на типових формах з обліку МШП, затверджених Наказом № 145. Для зручності подамо інформацію в таблиці.

Типові форми	Вид документа	Відповідальний за оформлення документа	Кількість примірників	Порядок складання документа	Куди передається для виконання (зберігання)
1	2	3	4	5	6
Первинні документи з обліку інструментів					
№ МШ-1	Відомість на поповнення (вилучення) постійного запасу інструментів (пристосувань)	Начальник інструментального (планового) відділу, начальник цеху	Два	Складається підприємствами, які формують постійний обмінний фонд інструментів і пристосувань. На підставі даних відомості вносяться зміни до Карток складського обліку матеріалів (типова форма № М-12, затверджена Наказом № 193) інструментально-роздавального складу	Один примірник знаходиться в інструментальному відділі, другий – у цеху
№ МШ-2	Картка обліку малоцінних і швидкозношуваних предметів	Комірник	Один	Складається для обліку МШП, які видані працівникові в тривале користування (наприклад, інструмент). Для обліку виданих інструментів використовується також інструментальна марка	Комора цеху
–	Інструментальна марка	Комірник	Один	Застосовується для обліку інструментів, виданих працівникові зі складу в короткочасне користування. На кожну інструментальну марку, у якій зазначаються номер комори, номер цеху, табельний номер працівника, можна видавати тільки один інструмент	Зберігається у комірника. Після повернення інструменту на склад інструментальна марка повертається працівникові
№ МШ-3	Замовлення на ремонт або заточування інструментів (пристосувань)	Комірник	Два	Складається при передачі інструментів (пристроїв) до іншого цеху для проведення дрібного ремонту і заточування. Типова форма № МШ-3 використовується на тих підприємствах, де заточування і ремонт інструментів проводяться в централізованому порядку	Перший примірник залишається у комірника роздавальної комори, другий передається виконавцеві ремонту
Первинні документи з обліку спецодягу					
№ МШ-6	Особова картка обліку спецодягу, спецвзуття та захисних засобів	Комірник	Один	Складається при видачі (згідно із затвердженими нормами) працівникам в індивідуальне користування спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту	Комора цеху

1	2	3	4	5	6
№ МШ-7	Відомість обліку видачі (повернення) спецодягу, спецвзуття та захисних засобів	Комірник	Два	Складається для обліку МШП, які передаються працівником у прання, дезінфекцію, ремонт і на зберігання та при поверненні їх працівником	Один примірник залишається у комірника, другий передається до бухгалтерії
Списання МШП					
№ МШ-4	Акт вибуття малоцінних і швидкозношуваних предметів	Керівник структурного підрозділу	Один (два, якщо МШП вибуває з вини працівника)	Складається у разі поломки або втрати МШП. При пред'явленні працівником акта замість непридатного для використання інструменту йому видається придатний і факт видачі фіксується в картці обліку типової форми № МШ-2	Додається до акта на списання МШП типової форми № МШ-5 або № МШ-8. Якщо поломка або втрата МШП відбулася з вини працівника, то 1-й примірник залишається в підрозділі, а 2-й передається до бухгалтерії та служить підставою для утримання суми збитку з винного
№ МШ-5	Акт на списання інструментів (пристосувань) та обмін їх на придатні	Голова комісії підприємства	Один	Складається на підставі актів типової форми № МШ-4 у разі списання непридатних інструментів (пристосувань) та обміну їх на нові	Передається на центральний інструментальний склад, з якого видаються інструменти. Після видачі інструментів акт передається до бухгалтерії
№ МШ-8	Акт на списання малоцінних і швидкозношуваних предметів			Складається для списання зношених, морально застарілих і непридатних для подальшого використання МШП з метою їх утилізації	Після здачі списаних предметів на склад акт з підписом комірника передається до бухгалтерії

Покажемо на прикладі, як заповнити первинні документи при отриманні МШП.

Приклад

На підприємстві ТОВ «Цунамі» (код ЄДРПОУ 14785236) відбулися такі рухи МШП:

- поповнено оборотний фонд інструментів плоскогубцями в кількості 12 шт і викрутками в кількості 22 шт. (типова форма № МШ-1, див. **фрагмент 1**);
- видано бригадиру Величко С. І. плоскогубці в кількості 7 шт., викрутку в кількості 7 шт., і свердла діаметром 15 мм в кількості 2 шт. Також були повернені на склад плоскогубці в кількості 7 шт. та викрутку в кількості

7 шт. і списані свердла діаметром 15 мм в кількості 2 шт. (типові форми № МШ-2, № МШ-4, див. **фрагменти 2 та 3**);

- унаслідок 100%-вого зносу списано та здано на металолом: плоскогубці в кількості 7 шт, викрутку в кількості 7 шт., свердла в кількості 2 шт. (типова форма № МШ-5, див. **фрагмент 4**);
- видано столяру спецодяг: костюм робочий 1 шт., рукавиці 3 пари (типова форма № МШ-6, № МШ-7, див. **фрагменти 5 та 6**);
- списано унаслідок 100%-вого зносу робочий комбінезон (типова форма № МШ-8, див. **фрагмент 7**).

ФРАГМЕНТ 1

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-1
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

**Відомість поповнення (вилучення) на 01.03.19 р.
постійного запасу інструментів (пристроїв)**

Номер документа	Дата складання	Код			Кореспондуючий рахунок	
		виду операції	відправника	одержувача	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку
2	15.03.2019	02	03	Цех № 1	22	–

Інструмент (пристрій)		Одиниця виміру		Поповнення (вилучення) постійного запасу		
найменування, розмір, марка	номенклатурний номер	код	найменування	кількість	ціна	сума
1	2	3	4	5	6	7
Плоскогубці	3112	2009	шт.	12	127,00	1 524,00
Викрутка	3113	2009	шт.	22	59,00	1 298,00

і т. д.

Начальник інструментального (планового) відділу **Соколов С. І.** Начальник цеху **Орлов І. О.**

Інструменти видав **Мазур О. В.** Інструмент прийняв на відповідальне збереження **Грицай С. Ю.**

<...>

ФРАГМЕНТ 2

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-2
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

**Картка
обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів**

Прізвище, і., по б. Величко С. І.	Цех, відділ, дільниця	Комора	Табельний номер
Професія Столяр-6-го розряду Посада бригадир	Столярний	002-1	027

Предмет		Видано			Повернуто			Акт вибуття		Строк служби	Номер паспорта
найменування, марка, розмір	номенклатурний номер	дата	кількість	підпис робітника (бригадира)	дата	кількість	підпис ко-мірника	номер	дата		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Плоскогубці	3112	15.03.19 р.	7	Величко	15.03.19 р.	7	Сокіл	–	–	3 міс.	253
Викрутка	3113	15.03.19 р.	7	Величко	15.03.19 р.	7	Сокіл	–	–	3 міс.	254
Свердло, діаметр – 15 мм	4125	15.03.19 р.	2	Величко	15.03.19 р.	2	Сокіл	51	15.03.19 р.	1 міс.	257

<...>

ФРАГМЕНТ 3

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-4
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

Затверджую:

директор
посада

Мінько С. Т.
підпис, і., б., прізвище
«15» березня 2019 р.

**Акт
вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів**

Номер документа	Дата складання	Код виду операції	Цех, відділ, дільниця	Склад		
12	15.03.2019 р.	074	Цех 1	02		

Кореспондуючий рахунок		Предмет		Одиниця виміру		Кількість	Ціна	Сума	Код причини вибуття
рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	найменування, розмір, марка	номенклатурний номер	код	найменування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
22		Плоскогубці	3112	2009	шт.	7	127,00	889,00	020
22		Викрутка	3113	2009	шт.	7	59,00	413,00	020
22		Свердло діаметром 15 мм	4125	2009	шт.	1	30,00	30,00	020
22		Свердло діаметром 15 мм	4125	2009	шт.	1	30,00	30,00	021

Причина вибуття **з причині 100 % зносу – плоскогубці (7 шт.), викрутка (7 шт.), свердло діаметром 15 мм (1 шт.), поломка з вини працівника свердло діаметром 15 мм (1 шт.).**

Майстер, виконавець роботи **Величко С. І.**

Зворотна сторона форми № МШ-4

Прізвище, ім'я, по батькові	Табельний номер	Номенклатурний номер	Дата видачі	Підпис особи, яка здала малоцінні та швидкозношувані предмети
11	12	13	14	15
Величко С. І.	027	3112	15.03.19 р.	Величко
Величко С. І.	027	3113	15.03.19 р.	Величко
Величко С. І.	027	4125	15.03.19 р.	Величко

Розрахунок утримання з винуватців Вид утримання готівкові кошти				Підпис винуватця у поламанні (втраті)
відсоток зносу	вартість за відрізуванням зносу	розмір (відсоток) утримання	сума до утримання	
16	17	18	19	20
16,7 %	24,99	83,3 %	24,99	Шарій

Начальник цеху (відділу), дільниці **Соколов С. І.** Комірник **Сокіл О. В.**
Бухгалтер **Манько Н. І.**

<...>

ФРАГМЕНТ 4

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-5
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

Затверджую:

директор
посада

Мінько С. Т.

підпис, і., б., прізвище

«15» березня 2019 р.

**Акт
на списання інструментів (пристроїв) та обмін їх на придатні**

Номер документа	Дата складання	Код виду операції	ЦІС	Здавальник		Причина списання та обміну
				цех, дільниця	ІРК	
09	15.03.19 р.	017	–	№ 10	–	100 % знос

Інструмент (пристрій)		Одиниця виміру		Ціна	Пред'явлено (кількість)	Видано у порядку обміну та списано з ЦІСу		Списано з цеху (ІРК) через відсутність інструменту на складі	
найменування, розмір, марка	номенклатурний номер	код	найменування			кількість	сума	кількість	сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Плоскогубці	3112	2009	шт.	127,00	7	7	889,00		
Викрутка	3113	2009	шт.	59,00	7	7	413,00		
Свердло діаметром 15 мм	4125	2009	шт.	30,00	2	2	60,00		

і т. д. до кінця

Всього **16**

Обмін дозволяю

Соколов С. І.

начальник інструментального (планового) відділу

Вказані в акті непридатні інструменти

Здав і прийняв комірник ІРК **Сокіл О. В.**

Обмін зробив комірник ЦІСу

Перелічені в цьому акті непридатні інструменти та пристрої пораховані поштучно, вилучені із ЦІСу і підлягають оприбуткуванню за ціною можливого використання:

Склад-одержувач	Матеріали, що одержані від списання інструментів		Одиниця виміру		Кількість	Ціна	Сума	Номери документів про приймання матеріалів
	найменування	номенклатурний номер	код	найменування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
011	Металобрухт	04112	0301	кг	1,2	15	18	Накладна № 14

Всього

Голова комісії

зав. складу
посада

Мішин
підпис

Мішин О. С.
прізвище, і., б.

Члени комісії:

столяр
посада

Лоза
підпис

Лоза Т. С.
прізвище, і., б.

<...>

ФРАГМЕНТ 5

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-6
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

**Особова картка № 312 обліку спецодягу,
спецвзуття та запобіжних пристроїв**

Прізвище Горбуленко	Стать чол.
Ім'я Сергій По батькові Семенович	Ріст 180
Табельний номер 0119	Розмір:
Цех 1 Дільниця 2	одягу 54
Відділ	взуття 45
Професія Столяру 3-го розряду	головного
Посада Столяр	убору 56
Дата прийому на роботу 01.02.18 р.	
Дата зміни професії (посади)	

Передбачено затвердженими нормами

Найменування спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв	Параграф норм	Одиниця виміру	Кількість	Строк служби
Костюм робочий	12	шт.	1	12
Рукавиці	12	пар	3	3

Начальник ВТБ

Заграй М. С. Бухгалтер **Манько Н. І.**Інженер по охороні праці та техніці безпеки **Егоров М. І.** Начальник цеху **Соколов С. І.**

Зворотна сторона форми № МШ-6

Видача та повернення спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв

Спецодяг, спецвзуття та запобіжні пристрої		Видано					Повернено				
		дата	кількість	% при- датності	вартість	підпис в одержанні	дата	кількість	% при- датності	підпис	
найме- нування	номен- клатур- ний номер									робітника про здачу	комірника про одер- жання
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Костюм робочий	5112	01.03.19 р.	1	100	630,00	Горбуленко					
Рукавиці	5114	01.03.19 р.	3	100	12	Горбуленко					

<...>

НЕ ГАЙТЕ ЧАСУ!

Отримуйте найкорисніші розсилання
від «Балансу», ГО «ВБК» та **Uteka** вже зараз!

Надішліть нам електронного листа
на **office@balance.ua** з П.І.Б., областю та ЄДРПОУ
або телефонуйте **(056) 370-44-25**.

P

ФРАГМЕНТ 6

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-7
Затверджена наказом Мінстату України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

**Відомість обліку видачі (повернення)
спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв**

Номер документа	Місяць, рік	Код виду операції	Цех, відділ, дільниця	
09	03.19	04	01	

Номер за порядком	Прізвище, ім'я, по батькові	Табельний номер	Спецодяг, спецвзуття та запобіжні пристрої		Одиниця виміру	
			найменування	номенклатурний номер	код	найменування
1	2	3	4	5	6	7
1	Горбуленко Сергій Семенович	0119	Комбінезон бавовняний	5112	2009	шт.
2	Горбуленко Сергій Семенович	0119	Рукавиці	5114	2009	шт.

Кількість	Дата надходження в експлуатацію	Строк служби	Підпис в одержанні (здачі)
8	9	10	11
1	01.03.19 р.	12 міс.	Горбуленко
3	01.03.19 р.	1 мес	Горбуленко

Матеріально відповідальна особа **Горенко А. М.**

Друкувати із зворотом без заголовочної частини. Підписи друкувати на звороті.

<...>

**ВІДПОВІДІ НА ТЕСТИ, ОПУБЛІКОВАНІ
В «БАЛАНСІ», 2019, № 19 (СПЕЦВИПУСК «ПРОСТО ПРО ОБЛІК»)**

Документи

Статус	Запитання	Правильна відповідь
Юніор	1	Б
Аналітик	2	В
Магістр	3	Б

Облік

Статус	Запитання	Правильна відповідь
Юніор	1	В
Аналітик	2	А
Магістр	3	Б

Податки

Статус	Запитання	Правильна відповідь
Юніор	1	Б
Аналітик	2	Б
Магістр	3	В

ФРАГМЕНТ 7

<...>

ТОВ «Цунамі»
(підприємство, організація)

Типова форма № МШ-8
Затверджена наказом Міністерства України
від 22.05.96 р. № 145

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ **14785236**

Код за УКУД

Затверджую:

директор
посада

Мінько С. Т.

підпис, і., б., прізвище

«29» березня 2019 р.

Акт

на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів

Комісія, яка призначена наказом від «03» січня 2019 р. № 15, переглянула прийняті за березень 2019 р. малоцінні та швидкозношувані предмети, що знаходились в експлуатації, і признала їх непридатними, які належать здачі у брукт.

Номер документа	Дата складання	Код виду операції	Цех, відділ, дільниця	Комора	Кореспондуючий рахунок	
					рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку
11	29.03.19 р.	315	1	02	23	

Предмет			Одиниця виміру		Кількість	Дата надходження
найменування	номенклатурний номер	інвентарний номер	код	найменування		
1	2	3	4	5	6	7
Комбінезон робочий бавовняний	5115	12354	2009	шт.	1	18.03.19 р.

і т. д.

Ціна	Сума	Строк служби	Причина списання	Номер паспорта
8	9	10	11	12
750,00	750,00	12 міс.	100 % знос	2585

Загальна кількість предметів прописом **Один**

Номера та дати актів вибуття **29.03.19 р. № 17**

Перераховані в цьому акті предмети у присутності комісії перетворені у брукт, який підлягає оприбуткуванню:

Брукт		Одиниця виміру		Кількість	Ціна	Сума	Порядковий номер за складською картотекою
найменування	номенклатурний номер	код	найменування				
Дрантя	0342	02	кг	0,5	4,5	2,25	1147

Брукт, що не підлягає обліку, знищено.

Голова комісії **бухгалтер** **Манько** **Манько Н. І.**
посада підпис прізвище, і., б.

Члени комісії: **комірник** **Ломов** **Ломов Б. Г.**
посада підпис прізвище, і., б.

Брукт за накладною № 1145 зданий.

«29» березня 2019 р.